

Riksdagens förvaltningsutskott

Ärende: RP 13/2025 rd Regeringens proposition till riksdagen med förslag till lagstiftning om en reform av statens regionförvaltning

Hänv: Kallelse till hörande samt skriftligt sakkunnigyttrande vid förvaltningsutskottets möte 10.4.2025

Svenska Finlands folkting tackar för möjligheten att delta i hörandet och lämna ett sakkunnigyttrande vid förvaltningsutskottets möte. Folktinget arbetar för en språklig jämlikhet mellan den finskspråkiga och svenskspråkiga befolkningen och tar i enlighet med sitt lagstadgade uppdrag (lag om Svenska Finlands folkting 1331/2003) ställning till regeringens proposition.

Reformen av statens regionförvaltning utgör en mycket omfattande helhet, vars syfte är att stärka och förenhetliga tillstånds- och tillsynspraxisen oavsett område och att effektivisera tillståndsprocesserna. Genom reformen inrättas ett riksomfattande ämbetsverk, Tillstånds- och tillsynsverket, och tio livskraftscentraler. Reformen har en stor betydelse för förverkligandet av språkliga rättigheter och det är därför motiverat att särskilt ta ställning till förslagen med avseende på finsk- och svenskspråkiga personers likvärdiga rätt till service på sitt eget språk.

Vissa centrala bestämmelser vid omorganisering av förvaltningen

Vid omorganiseringar av förvaltningen är centrala bestämmelser i grundlagen rätten till eget språk i 17 § 2 mom. och den administrativa indelningen i 122 § 1 mom.

Enligt 17 § 2 mom. ska vars och ens rätt att hos domstol och andra myndigheter i egen sak använda sitt eget språk, antingen finska eller svenska, samt att få expeditioner på detta språk tryggas genom lag. Det allmänna ska tillgodose landets finskspråkiga och svenskspråkiga befolknings kulturella och samhälleliga behov enligt lika grunder.

Grundlagens 17 § förutsätter vid sidan av den formellt jämlika behandlingen av språken även att den faktiska jämlikheten mellan den finskspråkiga och svenskspråkiga befolkningen tryggas, bland annat när samhällelig service organiseras.

Enligt 122 § 1 mom. ska en indelning i sinsemellan förenliga områden eftersträvas när förvaltningen organiseras, så att den finsk- och svenskspråkiga befolkningens möjligheter att erhålla tjänster på det egna språket tillgodoses enligt lika grunder.

Grundlagspropositionen framhåller vikten av att de grundläggande språkliga rättigheterna i grundlagens 17 § tillgodoses när förvaltningen organiseras och att den finskspråkiga och svenskspråkiga befolkningen tillförsäkras lika möjligheter att få tjänster på sitt eget språk.

Riksdagens grundlagsutskott har i sin utlåtandepaxis konstaterat att om en administrativ fungerande områdesindelning kan definieras på flera alternativa sätt, förutsätter skyldigheten att tillgodose de grundläggande rättigheterna att man väljer det alternativ som bäst tillgodoser de grundläggande språkliga rättigheterna.

De grundläggande språkliga rättigheterna har följaktligen en särställning bland faktorer som påverkar ett beslut om en administrativ indelning. Justitiekanslern i statsrådet har konstaterat att synpunkter som baseras på administrativ ändamålsenlighet eller ekonomiska argument inte kan ges samma vikt vid bedömningen (30.10.2009, OKV/1370/1/2009).

Lagförslaget om Tillstånds- och tillsynsverket

Enligt propositionen inrättas ett sektorsöverskridande ämbetsverk, Tillstånds- och tillsynsverket. Verket har riksomfattande behörighet och är därmed tvåspråkigt i hela landet. I den nya organisationen är enheterna en del av centralförvaltningen och ska därmed uppfylla de språkliga skyldigheter som språklagen föreskriver för tvåspråkiga myndigheter.

Enligt 4 § 5 mom. i lagförslaget finns en svensk enhet vid Tillstånds- och tillsynsverkets avdelning för småbarnspedagogik, utbildning och kultur. Enhetens placering i Vasa och dess uppgifter ingår i 2 § i förslaget till förordning av statsrådet, och behörighetsvillkoren gällande språk för tjänsterna vid enheten ingår i 8 §. Dessa behörighetsvillkor är utmärkta muntliga och skriftliga kunskaper i svenska och nöjaktiga muntliga och skriftliga kunskaper i finska.

Enligt specialmotiveringen är syftet att även framöver skapa en organisatorisk lösning, där vissa uppgifter inom undervisnings- och kulturväsendet organiseras på språklig grund vid en egen enhet för att upprätthålla den nuvarande nivån på språkliga och kulturella rättigheter. Därtill är avsikten att det för tjänsterna vid den svenska enheten föreskrivs sådana särskilda språkliga behörighetsvillkor som motsvarar de nuvarande.

Folktinget ser det som synnerligen motiverat att det finns en svensk enhet vid avdelningen för småbarnspedagogik, utbildning och kultur vid Tillstånds- och tillsynsverket och att enheten handhar vissa av avdelningens uppgifter på språklig grund. Det är foljdriktigt att det förutsätts särskilda behörighetsvillkor gällande språk för enhetens tjänster, vilka utfärdas genom förordning av statsrådet. Det är därtill viktigt

att den svenska enheten kan vara verksam i alla tvåspråkiga regioner för att trygga en tillräcklig rekryteringsgrund för kunnig, svenskspråkig personal.

Folktinget understöder de föreslagna bestämmelserna i sin helhet.

Enligt 4 § 8 mom. i lagförslaget har Tillstånds- och tillsynsverket sitt huvudsakliga verksamhetsställe i Tammerfors och ett verksamhetsställe i Tavastehus. Därtill har verket minst ett verksamhetsställe i varje samarbetsområde för social- och hälsovården. Dessutom kan verket ha andra arbetsställen. Om verksamheten indelas i regionala enheter ska indelningen baseras på landskapsindelningen. När verksamheten vid verket organiseras ska man se till att de språkliga rättigheterna tillgodoses.

I 4 § 8 mom. i lagförslaget hänvisas vidare till lagen om grunderna för tillgången till statliga tjänster och placeringen av funktioner (728/2021). Till de primära målen hör att i beslutsfattande och planering främja en resultatorienterad skötsel av statens myndighetsuppgifter och säkerställa att olika kundgruppers servicebehov tillgodoses så att jämlikheten, språkliga rättigheter och övriga grundläggande fri- och rättigheter tillgodoses. Innan beslut om placering av statliga enheter och funktioner samt om tillgången till tjänster vid en enhet fattas, ska beslutets verkningar bedömas.

Folktinget understryker att det är av central vikt att Tillstånds- och tillsynsverket har ett tillräckligt antal verksamhetsställen och arbetsställen med svenskkunnig personal inom de tvåspråkiga områdena i landet. Placeringen av verksamhetsställen och arbetsställen påverkar möjligheten att rekrytera svenskkunnig personal och har följaktligen en väsentlig betydelse för möjligheterna att tillgodose de språkliga rättigheterna. För att kunna trygga behovet av svenskspråkiga tjänster ska verksamhets- och arbetsställen vara förankrade inom de tvåspråkiga regionerna i Finland. Med tanke på att verket är tvåspråkigt i hela landet bör det därtill finnas beredskap på nationell nivå att svara mot behovet av tjänster på båda nationalspråken.

Enligt 119 § 2 mom. i grundlagen ska de allmänna grunderna för statsförvaltningens organ regleras genom lag. Grunderna för statens regional- och lokalförvaltning ska likaså bestämmas genom lag. I övrigt kan bestämmelser om statsförvaltningens enheter utfärdas genom förordning. Enligt 122 § 1 mom. i grundlagen ska en indelning i sinsemellan förenliga områden eftersträvas när förvaltningen organiseras, så att den finsk- och svenskspråkiga befolkningens möjligheter att erhålla tjänster på det egna språket tillgodoses enligt lika grunder.

Folktinget konstaterar att det är problematiskt att lagförslaget om Tillstånds- och tillsynsverket inte förutsätter en sådan indelning i förvaltningsområden som avses i 119 § 2 mom. och 122 § 1 mom. Grundlagsutskottet har i sin utlåtandep Praxis konstaterat att det är viktigt att göra en grundlig bedömning av hur olika tänkbara områdesindelningar tillgodoser den finskspråkiga och den svenskspråkiga

befolkningens faktiska möjligheter att få tjänster på sitt eget språk i enlighet med grundlagens krav. Det är emellertid inte möjligt att utföra en sådan bedömning om det saknas en indelning i förvaltningsområden, vilket 119 § 2 mom. i grundlagen förutsätter.

Ämbetsverket avses följaktligen inte ha regionala strukturer som definieras på författningsnivå. Enligt regeringsprogrammet och propositionen ska den regionala närvaron och kapaciteten tryggas med utgångspunkt i samarbetsområdena för social- och hälsovården. Enligt propositionen ingår landskapet Mellersta Österbotten med Karleby i Norra Finlands samarbetsområde. Det anges att Karleby som tvåspråkig kommun i eventuella regionala indelningar ska höra till ett tvåspråkigt område som hänför sig till organiseringen av verksamheten vid verket.

Förslaget om att landskapet Mellersta Österbotten hänförs till Norra Finlands samarbetsområde har emellertid väckt frågor, bland annat gällande hur Tillstånds- och tillsynsverkets interna styrning kommer att förverkligas. Det är viktigt att den interna styrningen inte utgör ett hinder för tillgodoseendet av språkliga rättigheter och för samarbetsstrukturer mellan exempelvis landskapen Mellersta Österbotten och Österbotten.

Folktinget anser att det vore viktigt att överväga åtgärder genom lagstiftningen för att förhindra att det uppstår oklarheter med avseende på detta. Det är motiverat att överväga en ny lagbestämmelse som förutsätter en proaktiv och systematisk språkplanering i syfte att trygga tillgodoseendet av språkliga rättigheter. Exempel på proaktiv och systematisk språkplanering har tagits fram av Finlands Kommunförbund och Folktinget i publikationen *Stödmaterial för beredningen av de tvåspråkiga välfärdsområdena* (2021) i syfte att främja tillgodoseendet av språkliga rättigheter inom välfärdsområdena.

Folktinget föreslår att förvaltningsutskottet skriver in i sitt betänkande:

- **att kommande beslut om placering av Tillstånds- och tillsynsverkets verksamhetsställen och arbetsställen samt om tillgången till tjänster vid en enhet ska föregås av en grundlig konsekvensbedömning, som beaktas i beslutsfattandet. För att kunna trygga tillgodoseendet av tjänster på svenska ska verkets verksamhetsställen och arbetsställen vara förankrade inom de tvåspråkiga regionerna i Finland.**
- **att skyldigheten att tillgodose språkliga rättigheter i enlighet med grundlagen och språklagstiftningen säkerställs genom lagstiftningen. Det är motiverat att överväga en ny lagbestämmelse som omfattar skyldighet till proaktiv och systematisk språkplanering av tjänster, särskilt med avseende på Tillstånds- och tillsynsverkets verksamhet.**

Därtill föreslår Folktinget att förvaltningsutskottet särskilt tar ställning till propositionens förslag om avsaknaden av en indelning i förvaltningsområden mot 119 § 2 mom. i grundlagen.

Lagförslaget om livskraftscentralerna

Enligt propositionen inrättas tio livskraftscentraler, av vilka fyra ska vara tvåspråkiga: livskraftscentralerna i Nyland, Sydvästra Finland, Sydöstra Finland och Österbotten.

23 § Serviceenhet för den språkliga minoriteten

Enligt 23 § 1 mom. i lagförslaget om livskraftscentralerna kan en livskraftscentral för skötseln av uppgifter som hör till dess verksamhetsområde ha en särskild enhet som betjänar regionens finsk- eller svenskspråkiga minoritet [...]

Enligt specialmotiveringen till 23 § är syftet med lagförslaget att en sådan serviceenhet till exempel ska kunna sköta service endast inom en viss uppgiftsgrupp, men att enhetens serviceutbud också ska kunna omfatta service som hör till flera eller alla uppgiftsgrupper vid centralen. I specialmotiveringen hänvisas till 6 § 2 mom. i språklagen (423/2003), som anger att det av särskilda skäl kan inrättas enspråkiga enheter eller avdelningar för den språkliga minoriteten inom ämbetsdistriktet.

Folktinget hänvisar till att grundlagen i 6 § 2 mom. erkänner nödvändig positiv särbehandling, vilket preciseras i språklagens 6 § 2 mom. I förarbetena till 6 § 2 mom. i språklagen anges att en ändamålsenlig skötsel av ärendena *i vissa specialfall* kan förutsätta att myndighetens verksamhet ordnas genom att man inrättar enspråkiga enheter eller avdelningar i syfte att tillgodose behoven hos den språkliga minoriteten inom ämbetsdistriktet. Sådana enheter kan enligt språklagen inrättas *av särskilda skäl*. Exempel på enspråkiga enheter och avdelningar är Utbildningsstyrelsens enhet för uppgifter inom den svenskspråkiga utbildningen och småbarnspedagogiken samt svenska avdelningen vid Institutet för de inhemska språken. Folktinget konstaterar att även den föreslagna svenska enheten vid Tillstånds- och tillsynsverkets avdelning för småbarnspedagogik, utbildning och kultur är exempel på en sådan organisatorisk lösning som avses i språklagen.

Folktinget framhåller att syftet med det aktuella lagförslaget i 23 § dock inte är att en enspråkig serviceenhet inrättas endast i vissa specialfall och av särskilda skäl. I samband med den tidigare reformen av statens regionförvaltning konstaterade grundlagsexperten, professor Kaarlo Tuori i ett utlåtande till Folktinget: "Att inrätta en enspråkig serviceenhet för språkminoritetens behov skulle leda till en problematisk segregering med tanke på den språkliga jämlikheten och inte heller ge några garantier för att språkgruppernas möjligheter att få tjänster på det egna språket tillgodoses enligt lika grunder och att en faktisk jämställdhet mellan språkgrupperna uppnås. En reform av statens regionförvaltning som bygger på särskilda svenskspråkiga serviceenheter måste därför ses som problematisk med tanke på såväl grundlagens 17 § 2 mom. som 122 § 1 mom., som hänvisar till det." (24.2.2009)

Överdirektör Mika Palosaari vid NTM-centralen i Österbotten höll en presentation om tryggandet av språkliga rättigheter i regionförvaltningsreformen i januari 2024. Han sade att om det under beredningen framkommer alternativa sätt att ordna tjänsterna bör man i enlighet med grundlagen välja det alternativ som bäst tillgodoser de språkliga rättigheterna. Han konstaterade att behoven hos regionens kunder och intressenter som helhet inte tillgodoses av en enspråkig enhet, detta är inte heller förnuftigt med tanke på personalresurserna och vore svårt att genomföra i praktiken. Verksamheten ska således vara genuint tvåspråkig. (Mika Palosaaris presentation Kielellisten oikeuksien turvaaminen aluehallintouudistuksessa 5.1.2024)

Motsvarande ställningstaganden lyftes fram i flera utlåtanden när utkastet till regeringsproposition om en reform av statens regionförvaltning var på remiss sommaren 2024. Bland annat enhetschefen Jaakko Pesola vid NTM-centralen i Nyland tog ställning till lagförslaget i sitt utlåtande: Med beaktande av att livskraftscentralerna kommer att handha ett mångfald av ärenden, och att NTM-centralerna har en fungerande praxis för att betjäna även språkliga minoriteter, är det onödigt och oändamålsenligt att inrätta separata serviceenheter för de flesta av livskraftscentralernas uppgifter. Ifall det likväl stadgas om en serviceenhet för språkliga minoriteter ska bestämmelsen inte vara förpliktigande, utan på sin höjd motsvara den formulering som ingår i lagförslaget, alltså "kan vara" ("voi olla"). (egen översättning, Jaakko Pesolas utlåtande 30.8.2024).

Med hänvisning till motiveringarna till språklagens 6 § 2 mom. och de ställningstaganden som har framförts föreslår Folktinget att förvaltningsutskottet beaktar följande förslag till ändring i lagtexten i 23 § 1 mom. i sitt betänkande:

- att en livskraftscentral för skötseln av uppgifter som hör till dess verksamhetsområde av särskilda skäl (tillägget understreckat) kan ha en (särskild) enhet som betjänar regionens finsk- eller svenskspråkiga minoritet [...]

Digitalisering och språkliga rättigheter

Den primära kanalen för kommunikationen mellan myndigheter inom den offentliga förvaltningen och enskilda personer kommer enligt regeringsprogrammet (2023) att bli digitala tjänster. I propositionen anges bland annat att det finns behov av ett effektivt utnyttjande av digitaliseringen.

Grundlagsutskottet har fastslagit att de skyldigheter som följer av språklagen måste beaktas när nya digitala tjänster och system skapas. Utskottet ser det som viktigt att de grundläggande språkliga rättigheterna beaktas redan i den inledande fasen av utvecklingen av tjänsterna och att de digitala tjänsterna utvecklas parallellt i olika språkversioner. (GrUB 5/2022 rd)

Nationalspråksstrategin uppställer som ett mål att digitaliseringen ska stödja tillgodoseendet av de språkliga rättigheterna och tillgången till tjänster på båda nationalspråken. Nationalspråksstrategin fastslår att finansministeriet ansvarar för att utreda behovet av att uppdatera lagstiftningen om digitala tjänster så att den inkluderar språkperspektivet. (statsrådets publikationer 2021:87)

Statsrådet lämnade en redogörelse om Finlands digitala kompass till riksdagen år 2022. Enligt redogörelsen är en viktig aspekt när man utvecklar delaktigheten i det digitaliserade samhället att tjänster finns tillgängliga på båda nationalspråken och på andra språk i enlighet med principerna i nationalspråksstrategin (SRR 10/2022 rd).

Vidare hänvisar Folktinget till att justitieministeriet har låtit undersöka hur språkliga rättigheter och språklig service förverkligas i tvåspråkiga kommuner i Finland, och forskningsresultaten har publicerats i Språkbarometern 2024 (justitieministeriets publikationer 2025:8). Åbo Akademis institut för samhällsforskning har genomfört undersökningen, som bland annat fokuserar på digitala tjänster.

Språkbarometern 2024 har undersökt hur invånare i tvåspråkiga kommuner utvärderar statliga elektroniska tjänster ur språklig synvinkel. Enligt forskningsresultaten ansåg 80 procent av de svenskspråkiga respondenterna, både den svenskspråkiga majoriteten och minoriteten, att statliga e-tjänster fungerar bra eller utmärkt. Motsvarande resultat för den finskspråkiga minoriteten var 92 procent. Folktinget konstaterar att resultaten, trots en hög andel nöjda respondenter, visar att var femte svenskspråkig person ansåg att statliga e-tjänster inte fungerar bra på svenska.

Den vanligaste orsaken till problem med offentliga digitala tjänster var att översättningarna till svenska är bristfälliga och att det saknas länkar till information på svenska. Språkbarometern 2024 framhåller att man med den ökande digitaliseringen av offentliga tjänster måste säkerställa att alla digitala plattformar och verktyg är fullt tillgängliga på både svenska och finska.

Folktinget hänvisar vidare till att det också framöver kommer att finnas grupper i samhället och enskilda personer som inte har digitala kunskaper eller i övrigt saknar möjligheter att använda digitala tjänster. Det är en central jämlikhetsprincip att var och en har rätt att välja om kommunikationen med myndigheterna inom statens regionförvaltning sker via digitala tjänster eller via traditionella kanaler. Myndigheterna ska följaktligen se till att även andra kommunikationskanaler än digitala tjänster erbjuds jämnt på finska och svenska i enlighet med språklagen och god förvaltning. Det är väsentligt att det även finns möjlighet att besöka de nya myndigheternas verksamhetsställen, speciellt när det gäller personer som inte kan eller har möjlighet att använda digitala tjänster. Folktinget hänvisar utöver detta till vikten av att finsk- och svenskspråkiga personer har en likvärdig tillgång till användarstöd för digitala tjänster på sitt eget språk.

Folktinget föreslår att förvaltningsutskottet skriver in i sitt betänkande:

- **att de skyldigheter som följer av språklagen måste beaktas när nya digitala tjänster och system skapas i enlighet med grundlagsutskottets betänkande (GrUB 5/2022 rd), så att de språkliga rättigheterna tryggas i systemlösningarna.**
- **att även andra kommunikationskanaler än digitala tjänster ska erbjudas jämlikt på finska och svenska i enlighet med språklagen och god förvaltning.**

Språkplanering inom de nya myndigheterna

Folktinget konstaterar att de bestämmelser i språklagstiftningen som är relevanta för omstruktureringen av statens regionförvaltning beaktas på ett förtjänstfullt sätt i propositionen. Därtill innehåller propositionen en mångsidig bedömning av konsekvenser för de språkliga rättigheterna. I propositionen ingår bland annat omfattningen av servicebehovet på svenska och en uppskattning av personalens språkkunskaper vid de nuvarande myndigheterna, vilket är en viktig utgångspunkt för planeringen av de nya myndigheternas verksamhet.

I propositionen anges som ett mål i livskraftscentralernas verkställighetsfas att man utarbetar en gemensam kundservicemodell, där behovet av och tillhandahållandet av service beaktas i livskraftscentralernas alla tjänster liksom de krav som hänför sig till tjänsterna, även på båda nationalspråken.

Folktinget understöder planerna på en gemensam kundservicemodell för livskraftscentralernas alla tjänster. Eftersom det ofta finns en diskrepans mellan språklagstiftningen och tillämpningen av denna är det viktigt att man planerar verksamheten för att kunna trygga de språkliga rättigheterna. Enligt Språkbarometern 2024 anser 25 procent av den svenskspråkiga majoriteten i tvåspråkiga kommuner att möjligheten att få statlig service på eget språk har försämrats de två senaste åren (justitieministeriet publikationer 2025:8). Även Folktinget kontaktas regelbundet av svenskspråkiga personer, som har erfarit brister i statliga myndigheters förmåga att erbjuda tjänster på svenska. Orsaker till detta torde vara att myndigheterna inte alltid i tillräcklig utsträckning är medvetna om vad språklagstiftningen förutsätter och inte heller vidtar tillräckliga åtgärder för att säkerställa den språkliga servicen i verksamheten.

En förutsättning för förverkligandet av språkliga rättigheter på lika villkor i myndigheternas verksamhet är att tillgången till svenskkunnig personal tryggas. Enligt nationalspråksstrategin (2021) har de administrativa reformerna i landet emellertid lett till att alla statliga myndigheters majoritetsspråk är finska, vilket har försvagat svenska språkets ställning inom förvaltningen. Försämrade kunskaper i svenska inom förvaltningen kan i praktiken leda till situationer där en svenskspråkig person måste avstå från sin rätt att använda sitt eget språk hos myndigheterna.

Folktinget hänvisar till detta och framhåller att myndigheterna när en tjänst utannonseras alltid vid behov ska kunna uppge att en framgångsrik skötsel av tjänsten förutsätter att sökanden har goda eller utmärkta kunskaper i svenska. Om det därtill förutsätts goda kunskaper i finska i stället för utmärkta kunskaper ökar möjligheterna för att personer med svenska som eget språk söker tjänster inom den offentliga förvaltningen. Det är viktigt att goda eller utmärkta kunskaper i svenska kan betraktas som en vägande merit i rekryteringsprocesser även när detta inte är ett formellt behörighetsvillkor.

Folktinget hänvisar vidare till 3 § i språkkunskapslagen (424/2003), som innebär att en myndighet som anställer tjänstemän eller annan personal ska förvissa sig om att den som anställs har sådana språkkunskaper som arbetsuppgifterna kräver. Denna bestämmelse beaktas i propositionen. I specialmotiveringen anges att bestämmelsen baseras på 125 § i grundlagen, enligt vilken endast den som också i fråga om språkkunskaperna har tillräckliga förutsättningar att sköta tjänsteuppgifterna på behörigt sätt kan utnämnas till en tjänst.

Folktinget föreslår att livskraftscentralerna går in för en systematisk språkplanering och en kontinuerlig uppföljning av hur de språkliga rättigheterna tillgodoses i praktiken när man planerar den gemensamma kundservicemodellen. Med språkplanering avser Folktinget att det finns strukturer inom myndigheterna för handläggningen av ärenden och för kundkontakter på svenska. Detta förutsätter tillräckliga ekonomiska och personella resurser för att de nya myndigheterna ska kunna erbjuda heltäckande service på både finska och svenska. Genom språkplanering utnyttjas personalens språkkompetens effektivt och planmässigt, samtidigt som den främjar myndigheternas förmåga att tillgodose enskilda personers språkliga rättigheter. Erfarenheter från till exempel skatteförvaltningen visar att god planering och systematik, även i språkligt hänseende, ökar myndigheternas samlade effektivitet och resultat.

Varje myndighet ska inom sitt verksamhetsområde övervaka att språklagen följs enligt 36 § i lagen. Det här förutsätter bland annat att myndigheten via sina processer och styrdokument systematiskt följer upp att de språkliga rättigheterna och den faktiska jämlikheten tillgodoses i praktiken, vilket är av stor vikt även vid omstruktureringar inom förvaltningen.

Folktinget hänvisar slutligen till att propositionen anger att statsförvaltningens produktivetsprogram och dess behov av att anpassa sina omkostnader ska beaktas i reformen.

Professor Kaarlo Tuori har i ett utlåtande till Folktinget framhållit att ekonomiska synpunkter inte kan användas som argument för att ge avkall på förpliktelser som avser trygga lagstadgade språkliga rättigheter (13.2.2013). Folktinget konstaterar att statsförvaltningens produktivetsprogram eller andra krav på sparåtgärder inte får leda

till brister i de nya myndigheternas förmåga att tillgodose finsk- och svenskspråkiga personers språkliga rättigheter enligt lika villkor.

Folktinget föreslår att förvaltningsutskottet skriver in i sitt betänkande:

- **att tillgodoseendet av de grundläggande språkliga rättigheterna ska beaktas i planeringen av de nya myndigheternas verksamhet och förverkligas som en del av myndigheternas serviceprocesser. En förutsättning för detta är en systematisk språkplanering och kontinuerlig uppföljning av hur de språkliga rättigheterna tillgodoses i praktiken.**
- **att statsförvaltningens produktivitetsprogram eller andra krav på sparåtgärder inte får leda till brister i myndigheternas förmåga att tillgodose finsk- och svenskspråkiga personers språkliga rättigheter enligt lika villkor.**

Helsingfors den 9 april 2025

SVENSKA FINLANDS FOLKTING

Henrik Wickström
folktingsordförande

Christina Gestrin
folktingssekreterare

Mats Brandt
ordförande för
Folktingets förvaltningsutskott

Kristina Beijar
sakkunnig i förvaltningsärenden